

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Kuntaliitto on ollut laajasti mukana strategian valmistelussa ja ollut mukana biodiversiteettiseurantaryhmässä sekä alatyöryhmissä asenteet, kulttuuri ja tietopohja, luonnon huomioiva talous, lajit ja luontotyypit ja instituutiot ja ohjaus.

Strategialuonnoksen valmistelu on ollut kiitettävän laaja-alaista ja sidosryhmiä osallistavaa, joten moni organisaatio on käyttänyt paljon aikaa strategian valmisteluun. Strategialuonnoksesta on kuitenkin vaikeaa arvioida mitä alatyöryhmien työstämiä tavoitteita on lopulta otettu mukaan strategialuonnokseen, ja valmisteluprosessi oli jossain määrin sekava.

Edellinen monimuotoisuusstrategian vaikuttavuus jäi heikoksi ja tavoitteet suurelta osin toteutumatta. Uudessa strategiassa pitäisi alusta alkaen painottaa resurssien riittävyyttä ja keinoja, millä tarvittavien muutosten on ajateltu tapahtuvan, ja miten kaikki tahot saadaan sitoutettua muutokseen. Resurssien riittävyys tulee turvata ylihallituskautisesti, eikä tavoitteita kohti kulkeminen saa riippua poliittisista suhdanteista.

On hyvä, että tarve luontokadon juurisyiden selvittämiseksi sekä koko yhteiskuntaa koskevan kestävyysmurroksen aikaansaaminen ovat strategiassa näkyvästi esillä.

Ilmastonmuutoksen ja luontokadon välinen yhteys on ilmeinen, molemmat ovat seurausta mm. luonnonvarojen liikakulutuksesta. Hyvä että tämä on tuotu selkeästi esiin.

Kuntaliitto pitää tarpeellisena, että EU:n ennallistamisasetusehdotusta käsittelevään kohtaan 2.2 lisätään maininta siitä, että Suomen kannan mukaan Suomi ei hyväksy ehdotusta komission esittämässä muodossa.

3.1 ja 3.2 Päätaavoite ja tarkemmat tavoitteet

Kuntaliitto pitää strategian päätaavoitetta ”Vuoteen 2030 mennessä luontokato on pysäytetty ja luonnon monimuotoisuus elpyy.” perusteltuna ja hyväksyttävänä. Suomen kansallinen strategia vastaa maailmanlaajuisiin ja EU-tason tavoitteisiin, joita kohti Suomessa tulee edetä.

On tärkeää, että strategiassa on tunnistettu luontokatoon vaikuttavia juurisyytä ja paineita ja että niiden vaikutusten vähentämiseksi on asetettu tavoitteita.

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

Suuri osa luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavista ja sitä turvaavista toimenpiteistä tapahtuu paikallisesti maankäytössä. Ohjelman tavoitteet vaikuttavat kunnianhimoisilta mutta mahdollisilta. Monissa kunnissa/kaupungeissa on laadittu oma luonnon monimuotoisuusohjelma, joka saattaa jo sisältää monia kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian kanssa saman suuntaisia tavoitteita, sekä toteutettu jo pitkään luonnon monimuotoisuustyötä.

Kunnat tarvitsevat kuitenkin tukea monimuotoisuusohjelmiensa laadintaan ja toteuttamiseen. Kaikilla kunnilla ei ole henkilöstö- tai tiedollisia resursseja monimuotoisuusohjelmien laadintaan. Tähän kunnat tarvitsevat valtion tukea, ja mm. kuntien luontotyötä tukevan Luontokunnat-toiminnan pysyvä rahoitus on turvattava kansallisen monimuotoisuusstrategian toimeenpanemiseksi.

Joissakin, etenkin pienemmissä kunnissa monimuotoisuustoimien rahoituksen hakeminen saattaa jo olla pullonkaula toimien toteuttamiseksi, sillä kunnassa ei välttämättä ole riittäviä työ- ja tieto/taitoresursseja hankerahoituksen hakemiseen. Tähän kunnat tarvitsevat tukea valtiolta.

Myös rakennetuissa ympäristöissä on huomattavia mahdollisuuksia ekosysteemien toiminnan parantamiseen ja hyödyntämiseen. Kunnissa on hyödynnetty ja hyödynnetään yhä enemmän luontopohjaisia ratkaisuja, kuten hulevesikosteikkoja ja viherkattoja sekä parannetaan kaupunkien viheralueiden ekologista laatua sekä tehdään vieraslajien torjuntaa. Kunnat ovat resurssiensa puitteissa aktiivisia luonnon monimuotoisuustavoitteita edistäviä toimijoita.

Kuntaliitto toivoo, että tavoitteita toteuttavien toimenpiteiden valmistelussa huomioidaan kunnolla sekä kuntien rooli osana julkishallinnon kokonaisuutta että paikallistason toteuttajana.

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

Koska yksityismetsien lisäsuojelu edellyttää rahoituksen merkittävää lisäämistä, olisi perusteltua suojella strategian tavoitteiden mukaisesti ensivaiheessa kaikki valtion luonnontilaiset ja vanhat metsät. Näitä suojelemattomia vanhoja metsiä sijaitsee etenkin Pohjois-Suomessa, missä suojelun aluetaloudelliset vaikutukset on huomioitava. Suurin vaje metsien suojelussa ja monimuotoisimmat metsät sijaitsevat kuitenkin eteläisessä Suomessa, joten merkittävää lisärahoitusta yksityismaiden suojeluun tarvitaan.

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Kunnille on turvattava riittävät henkilö- ja taloudelliset resurssit tavoitteiden toteuttamiseen. Pitkäjänteisyyden korostaminen on myös aiheellista. Hallituskauden vaihtuminen ei saisi katkaista

nyt aloitettuja ja rahoitettuja toimia, kuten Helmi- ja Metso-ohjelmat, vaan niiden toimintaa tulee jatkaa pitkäjänteisesti.

Kunnat ovat merkittävässä asemassa maakäytön suunnittelussa. Ajantasainen ja kattava luontotieto on keskeinen edellytys kestäväälle yhdyskuntasuunnittelulle ja -kehittämiselle sekä suunnitelmien vaikutusten arvioinneille. Kuntaliitto toteaa kuitenkin, että kuntien resurssit luonnonsuojelutyön edistämässä ovat paikoin niukat.

Uusien menettelytapojen, kuten ekologisen kompensaation, käyttöönottoa tulee edistää ja siihen varata resursseja, jotta tutkittuun tietoon pohjautuvat ratkaisut saadaan jalkautettua tehokkaasti kuntakentän käyttöön.

Tiedon ja osaamiseen keräämiseen sekä jakamiseen kunnat tarvitsevat tukea valtiolta. Myös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja muun ympäristöhallinnon resurssipuutteet vaikeuttavat strategian toimeenpanoa, sillä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen edellyttää myös lupa- ja valvontaviranomaisen toimia. Ympäristöhallinnon resursseista mukaan lukien kuntien viranomaiset on huolehdittava, sillä strategian tavoitteiden toimeenpano lisää myös viranomaisten työtä.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

-

3.7 Suomi maailmalla

-

Muita huomioita luonnoksesta

Strategiassa ei ole riittävästi tunnistettu tai todettu erilaisten valtakunnallisten strategioiden keskinäisiä ristiriitaisuuksia tai yhtymäkohtia. Tulevaisuudessa voisi pohtia erilaisten strategioiden määrän vähentämistä, jotta yhteinen kansallinen näkemys tulisi nykyistä selkeämmin esille.

Strategialuonnos on monin paikoin sisällöltään turhan yksityiskohtainen. Koska strategia tulee saamaan rinnalleen toimintaohjelman, strategiassa olisi hyvä pysyä yleisemmällä tasolla, mikä myös lyhentäisi nyt turhan pitkää strategiaa. Tämä myös voisi auttaa keskittymään oleellisimpiin ja riittävän konkreettisiin asioihin toimintaohjelmassa, mikä edesauttaisi myös vaikuttavien tulosten saavuttamisessa strategiakaudella.

Jotta monimuotoisuusstrategia toimisi halutulla tavalla muiden strategioiden, suunnitelmien ja toimenpiteiden pohjana, tulee monimuotoisuusstrategia laatia jatkossa ennen muita strategioita ja suunnitelmia. Uuden kansallisen metsästrategian valmistelun suhteen tämä ei toteutunut, ja metsästrategia jäikin monimuotoisuuden osalta ohueksi, joten metsästrategia kaipaisi uudelleentarkastelua. On myös tärkeää, että tässä luonnon monimuotoisuusstrategiassa ilmastonmuutokseen liittyvät tavoitteet ja toimet ovat linjassa kansallisesti sovittujen linjausten kanssa, mitä on mm. maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa (MISU), keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa (KAISU), sekä kansallisessa ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmassa (KISS2030).

Myös toimintaohjelma on laadittava avoimessa ja tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa niin, että kokonaisuuden hyväksyttävyyttä sekä eri toimijoiden halukkuutta ja mahdollisuudet sitoutua sen toimeenpanoon varmistetaan.

Maasilta Tommi
Suomen Kuntaliitto ry